

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr.9
SEPT.
1974

Den 30. august fyldtes den store sal på hotel Skandinavia af festklædte fra nær og fjern for at markere De erhvervs-hæmmedes 25 års jubilæum. Her byder formanden, Oskar Verner, velkommen med en festlig baggrund af dannebrogslag og jubilæumsplatten.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til medlem af bestyrelsen, politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj, tlf. (01) 71 72 72.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens. Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Kongstedgård, 4293 Dianalund Tlf. (03) 560207

Fungerende kasserer: Bankprokurist Olav Holst, Bengtstasvej 6, 2900 Hellerup

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18.04 51

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thestrup
Rosenvængets alle 10, 2100 Kbh. Ø
Tlf. Øbro 4172.

Den øvrige bestyrelse består af:

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Bankprokurist Olav Holst, Bengtstasvej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark.
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Midtsjællands Bogtrykkeri A/S
Tølløse.
Telefon (03) 48 51 57.

INDHOLD:

25-året fejret med festivas	143
Aftenfest i den store stil	145
Forslag til lovændring	149
Oktoberstævne	151
Runde dage	153
Udnævnelse	157
Trues Ryyangen af Go-cart-bane?	157
Udlandsdanskere kan nu få erstatning	160
Hyldet af den danske modstandsbevægelse	160

25-året fejret med festivitas

Landsforeningen Sammenslutningen af erhvervshæmmede fra frihedskampen 1940-45 markerede sit 25 års jubilæum i den helt store stil.

Den 30. august, altså om fredagen, samledes 60 delegerede og bestyrelsesmedlemmer til modtagelse på Københavns Rådhus kl. 12.

Staden havde ønsket at skabe festivitas, og man beviste det bl.a. ved at indbyde gæsterne til et veldækket bord i receptionlokalet.

Den veloplagte overborgmester Urban Hansen bød velkommen. Nu ved vi, at overborgmesteren på embeds vegne tager imod mange grupper, og at det derfor ville være fristende for ham at slippe med bare at sige: Velkommen, men det lå ham på sinde at motivere en velkomst, og det gjorde han både smukt og gribende.

Urban Hansen sagde nemlig:

Kære gæster! Jeg ved ikke, om vi skal glæde os over dette jubilæum. Og dog - jeg ved det alligevel godt. Vi bør glæde os og festligholde det. For vel minder det om en af de mest afskyelige episoder i menneskehedens historie, men jubilæet står tillige som et vidnesbyrd om viljen til midt i råheden at gå til modstand og prøve på at fastholde medmenneskeligheden.

Pest over Europa truede os

Vi er jer stor tak skyldig. Og jeg tager ikke munden for fuld, når jeg siger: til evig tid! For tænk, om det, som min partifælle Hartvig Frichs i sin bog kaldte »Pest over Europa« havde fået lov til at brede sig. Vi har set diktaturstater leve meget længe, så længe, at en hel generation har måttet bøde.

Kære gæster! Jeg spørger ikke om jeres politiske ståsted. Det, der for mig er afgørende, er ikke, om I er til venstre eller til højre for midten. Det, der gør det til en glæde for mig at modtage jer på Køben-

havns rådhus, er en stærk følelse af, at I havde mod og vilje til at gøre det, der skulle gøres, da det for alvor gjaldt. Og at I om nødvendigt var parat til at ofre livet eller førligheden.

Vi, der har oplevet de forbandede år, har svært ved at forestille os, at mennesker - højt civiliserede mennesker - kunne drives ud i dette vanvid. Men det kan altså lade sig gøre. Vi har alle følt det på krop og i vort sind. Det må være et memento for os. Det må være en påmindelse om, at vi i det daglige - i hverdagen - må søge at værne om den frihed, som vi pludselig opdagede var så dyrebar. Men vi skal ikke bare udstrække vore anstrengelser til alene at dreje sig om det land, vi tilfældigt eller skal vi sige ved skæbnens gunst - er født i. Vi må prøve at forstå, at vi er en del

af en stor verden - en verden, hvor store befolkningsdele er plaget af sult og af sygdom, af nød og elendighed.

Kampen mod sult

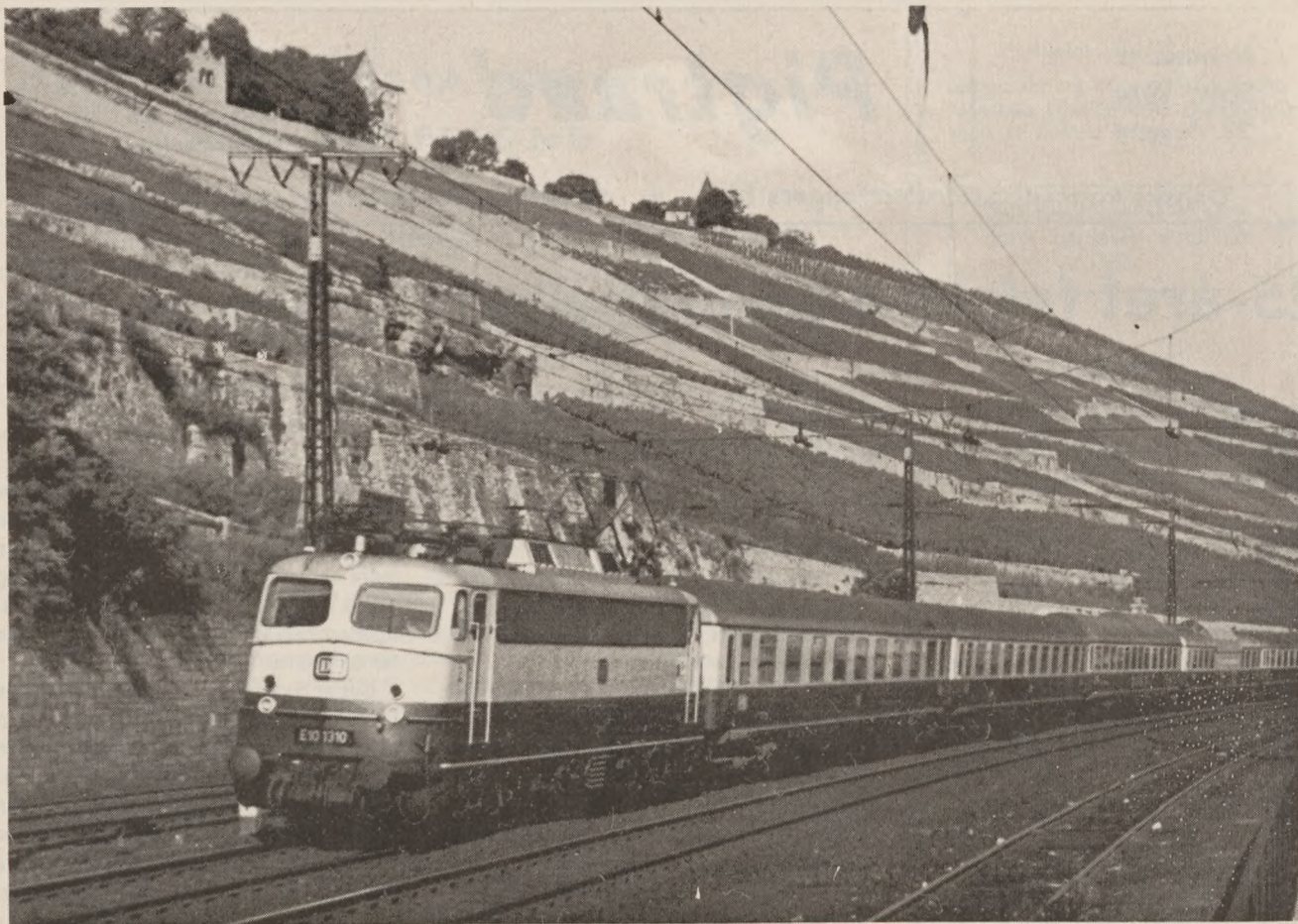
For størsteparten af jordens befolkning drejer det sig ikke om at få farvefjernsyn, men bare om en skål ris. For ellers dør børnene af sult eller anden sygdom, som de ikke har modstandskraft til at klare. Mere end nogensinde er det nødvendigt for os at forstå, at vi er internationalister, og at verden er vor fælles ejendom og vort fælles ansvar.

Det er lykkedes os i vid udstrækning at fjerne klassekampen i vore egne samfund. Men det er ikke gjort hermed. Vi må lære at anskue tingene i det store perspektiv og prøve at forstå, at jo nærmere trafikmidlerne bringer landene sammen, jo stærkere må vi føle forpligtelsen til at vise solidaritet over for alle mennesker i alle lande. Det bidrag, I har ydet, da vi oplevede det store mareridt, er for mig et vidnesbyrd om, at I også vil være at finde i den store armé, der regner alle mennesker for lige... - sluttede Urban Hansen.

Landsformanden, Oskar Verner takke-

Gladsaxe pigegarde var et festligt indslag

DERES REJSE TIL **TYSKLAND**
EN TOGREJSE

HVORFOR?

- ★ **Hurtigt**
- ★ **Sikkert**
- ★ **Bekvem**
- ★ **Billigt**

Togene kører med hastigheder indtil 200 kilometer i timen.

Statistikken viser, at banerne nu som før er det mest sikre transportmiddel.

I vore vogne er der kun 6 pladser i hver kupé. Desuden sidegang, vaskerum etc.

Stor rabat. 50 pct. for elever, lærere og ledere ved deltagelse af mindst 10 personer. Fribefordring for én person ved mindst 15 betalende deltagere.

OPLYSNINGER, BILLETTER OG BESTILLING HOS DERES REJSEBUREAU

DEUTSCHE BUNDESBAHN

Vester Farimagsgade 1/472 . 1606 København V
Telefon 14 01 44

Jubilæumsplatten fremtræder i tre farver

de hjerteligt for den venlighed og gavmildhed, foreningen altid møder fra overborgmesterens og socialborgmester Børge Jensens side.

Han oplyste også, at det skyldtes overborgmesterens velvilje og initiativ, at Landsforeningen var i stand til samme aften at fejre sit jubilæum i byens smukkeste lokaler - Hotel Skandinavia.

Aftenfest i den store stil

Fredag aften samledes 283 festklædte og feststemte mennesker på hotel Skandinavia.

Der blev budt velkommen af formanden Oskar Verner. Blandt gæsterne nævntes kontorchef Børge Rønlev, professorerne Hess-Thaysen og Paul Thygesen samt nordmændene Anker Thorsrud og Helge Strand samt overborgmester Urban Hansen og redaktør Søren Hansen fra Rundskuedagen.

Det havde både været ham og Rasmus Bonde-Larsen en stor glæde at byde så mange kammerater og gæster velkommen.

Rasmus Bonde hævdede iøvrigt, at det var Københavns-foreningen, der festede. Den blev fostret, da 8 kammerater mødtes uden for et hospital.

Gladsaxe pigegarde trak op

Piger fra Gladsaxe-garden lavede vældigt op i landskabet. De skal jo både høres og især ses.

Kontorchef Dige holdt en causerende tale især om den række af formænd, han havde lært at kende bl.a. Børge Emil Pedersen og Alberti Hansen.

Aftenens egentlige tale blev holdt af overborgmester Urban Hansen, der sagde:

Jeg havde i middags lejlighed til på Rådhuset at byde repræsentanter for jeres organisation og de fremmede gæster velkommen til København.

Må jeg nævne et ord af en stor amerikansk præsident Abraham Lincoln: »Man kan bedrage alle mennesker engang imellem, man kan bedrage nogle mennesker altid. Men man kan ikke bedrage alle mennesker altid.«

Mon ikke det er den tro, der får menneskene til at holde ud - til at stå distancen, som det vist hedder. »Man kan ikke bedrage alle mennesker altid...« Men omvendt må vi også tænke på, hvad Bertolt Brecht har sagt om nazismen: »Det skød, der frembragte dette, er stadig frugtbart.«

Nazismen synonym for råhed

Nazismen som synonym med råheden og umenneskeligheden kan vi møde alle vegne - ikke bare i Tyskland - men mange andre steder og i forskellig iklædning. Det er den nazisme, der vil umyndiggøre mennesket, gøre det til et villigt redskab, til slave. Sidst har vi set den i Chile, hvor en Allende var godt i gang med på demokratisk vis at skabe sociale reformer til gavn for de store masser, som hidtil havde været undertrykte - både i kulturel og økonomisk henseende.

Men man kan ikke bedrage alle mennesker altid... I Grækenland og i Portugal er dette blevet bekræftet, og vi håber, at eksemplet herfra vil smitte, så Spanien - og alle andre lande med diktatur - snart vil opleve en lignende frihedsrørelse.

Vi må stadig være på vagt, vi må stadig gøre os klart, at bevarelsen af friheden - retten til at være medbestemmende om egne anliggender - også er vort ansvar, og at vi kan tjene som eksempel og som inspiration for andre. Det er ikke gjort med at krydse en stemmeseddel på valgdagen, skønt det kan såmænd være svært nok at få menneskene rusket op til denne beskedne anstrengelse - og navnlig at få dem til at gøre det rigtigt!

Vi må vælge vor kurs også i hverdagen

Næh, vi må tage vort bestik og vælge vor kurs også i hverdagen, for ellers risikerer vi, at den frihed, vi betragter som

umistelig og som noget selvfølgelig, bliver taget fra os.

Tør jeg minde om, hvor broget der ser ud i vore egne kommunalbestyrelser og i vort eget folketing, fordi mange - alt for mange - ikke tænkte sig om før de stemte og dermed fremkaldte rod og manglende beslutningsevne.

Jeg tror, mange på smertelig vis er blevet belært om, hvad svinkeærinder kan føre til. Jeg tror, mange i dag siger med forfatteren Len Deighton i bogen »Begravelse i Berlin«: - »Hvis du vil stå med et ben i hver lejr, ender det med, at de trækker pigtråden lige igennem dig.«

Mange af jer ved af bitter erfaring, hvad det vil sige at skulle slås for friheden - for retten til at være menneske - og, at det nok er lettere at forebygge end at helbrede.

Jeg siger tak for vilje til at slås for de svageste og ønsker jer en god fest!

★

Flere kunstnere sled bravt i det for at skabe den rette feststemning bl.a. Raquel Rastenni og Poul Bundgaard.

Den blev hen på de små timer, inden de sidste brød op - og dog skulle de i arbejde igen dagen efter allerede klokken 9.

Landsmøde dagen efter

Selve landsmødet åbnedes i Øbrogården på Blegdamsvej (ved Store Triangel på Østerbro) lørdag den 31. august.

Til dirigent valgtes Rasmus Bonde.

Den fungerende formand Oskar Verner aflagde beretning.

Han indledte med at udtale smukke mindeord om den afdøde tidligere formand, Alberti-Hansen.

I selve beretningen sagde han bl.a.:

Der har været nedsat et lovudvalg bestående af kammerater fra Frihedskampens Veteraner og Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen.

Spørgsmålet, om vi kunne opnå en yderligere forbedring af erstatningslovene, blev rejst af Alfred Senn på det ekstraordinære møde, vi havde i Sammenslutningen i januar i år, og her blev det vedtaget, at lovudvalget skulle gå igang igen.

Det sociale arbejde må - som hidtil - have første prioritet i al vort virke.

Der er stærke tendenser til en udvidelse af det sociale arbejde på andre områder, og det vil jeg gerne have en drøftelse af her på landsmødet.

Det er sådan hos os i København, at vi faktisk har fået en hel del skatte- og boligproblemer at arbejde med. Det er problemer, der tager lang tid og megen arbejdskraft.

Jeg ved, at vi har løst en masse af dem, men har vi kræfter til dette, og kan det iøvrigt forliges med vort oprindelige mål?

**Det er ikke sværere
at slippe af med affald
end at ringe til**

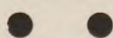

**RENHOLDNINGS
SELSKABET *af* 1898**

KRAFTVÆRKSVEJ - 2300 KØBENHAVN S

Fragtmandscentralen

a/s

Frederikshavn - Tlf. 08 - 42 16 00

Rasmus Bonde siger, at det egentlig er København, der har jubilæum

I København har vi nu fået oprettet et dagcenter på Hulgårdsvej 110. Det er sket ved forhandling og støtte fra Københavns kommune, men selve arbejdet har vi selv udført, og her vil jeg benytte lejligheden til at rette en varm tak til de kammerater, der igennem 4 måneder trofast dag efter dag, har været med til dette hårde arbejde uden at få så meget, som det øl de kunne drikke.

Dagcentret står der, og vi er meget glade for dette. Det er virkelig en forbedring af vore arbejdsforhold og et godt sted for kammeraterne at mødes.

Den platte, vi har udgivet, er blevet godt modtaget blandt kammeraterne. Den er meget eftertragtet, og jeg kan oplyse, at vi endnu har nogle stykker tilbage.

En bog er på vej

I anledning af 25-året bliver der skrevet en bog om denne forenings tilblivelse og beståen.

Bogen bliver skrevet af vort æresmedlem, David Hejgaard. Jeg selv og andre, der har haft med denne bogs tilblivelse at gøre, er sikre på, at det er en virkelig god og rigtig historisk beretning, der her er nedfældet på papiret og på vor forenings vegne, vil jeg gerne her fra rette en varm tak til David Hejgaard, for det store arbejde, han her har ydet til forståelse af de vilkår, som vore kammerater har levet under i tiden efter krigens afslutning.

Også en varm tak til tegneren Herluf Bidstrup, som har tegnet omslaget.

Bogen udkommer her i efteråret. Omkostningerne ved udgivelsen vil blive omkring 40 tusind kroner. Vi har fået 10.000 kroner fra Kulturstyrelsen og 10.000 kroner fra Sparekasserne, så vi mangler altså 20.000 kroner, og dem har vi også planer om, hvorledes de skal skaffes. Bogen vil udkomme i 5 tusind eksemplarer. Afdelingerne vil få dem til omkostningsprisen, således at differencen mellem indkøbspris og udsalgspris kan styrke deres økonomi.

Bernadottegården i sigte

Bernadottegården i Roskilde er igang, og der kan vel forventes indflytning om et par år. Had-sund-projektet er vi ikke færdige med endnu, men en Bernadottegård bliver det i hvert fald ikke. Vi har en masse arbejde og tidsspilde på den affære.

Fra Bernadottefonden har vi fået et tilskud til støtte for vort arbejde på 60 tusind kroner, og Kammeraternes Hjælpefond har fået 50 tusind kroner til istandgørelse af deres feriehus på Kegnæs.

Vi er selvfølgelig glade for disse penge, og det viser jo, at efter at Barfod er trådt tilbage som formand for S sammenslutningen, kan der godt ydes tilskud til vort sociale arbejde. Jeg må endda tilføje, at det var Prins Georg, der som formand for Bernadottefonden meget stærkt anbefalede disse to bevillinger.

Der er god belægning på 4.maj-huset på Anholt og med de penge, vi har fået fra Bernadottefonden, vil det i fremtiden blive ydet en eller anden form for tilskud til de kammerater, der tager derover - det er blot ikke lagt i faste rammer endnu.

Der har været klaget over, at der har været for mange børn derovre. Dette vil blive taget til efterretning, idet det siger sig selv, at på et rekreationshjem kan man ikke have for megen støj, hverken af den ene eller den anden art.

2 nye afdelinger

Vi har fået 2 nye afdelinger. En på Sydfyn, hvor Louis Artell er formand og en i Nordsjælland, hvor Ove Lauersen er formand. Vi byder disse afdelinger hjertelig velkommen og håber på et godt samarbejde med dem.

Det siger sig selv, at den tid, vi har gennemlevet siden krigen, sætter sit præg på vort arbejde. De fleste mennesker havde vel efter afslutningen af sidste krig nogle lyse forhåbninger om, at nu skulle vi til at leve i fred og fordragelighed med hinanden.

De sociale skel skulle udlignes og koloniasveriet skulle ophøre. Diktaturerne skulle manes i jorden, osv. Ja, der kunne siges meget om disse lyse forhåbninger, men et er i hvert fald sikkert: Det er ikke ret mange af disse lyse forhåbninger, der er gået i opfyldelse.

Dermed være ikke sagt, at vi skal være sorte-seere. Vi må fortsat bevare troen på, at der kan skabes mere retfærdige og fordragelige forhold at leve under for hele menneskeheden.

Disse ønsker mener jeg, at landsmødet skal give udtryk for i en udtalelse til regering og folketing.

Hermid i store træk et par ord om det arbejde, der er udført. Idet jeg håber, at vi kan få en god og saglig diskussion på landsmødet, takker jeg alle mine bestyrelseskammerater, for den støtte og hjælp de har ydet mig i den tid jeg har været konstitueret som formand.

Beretningen efterfulgtes af en del debat.

Regnskabet blev fremlagt af Anna Strunge. Det var revideret af Karen Margrethe R. Pedersen og Aksel Petersen.

I kontingenter var indgået 3.276,00 kr.

Der var et særskilt regnskab for 4.-maj-huset på Anholt. Man havde her fået et tilskud fra tronskiftemønten på 25.000 kr.

Arbejdet med istandgørelse af selve huset var foretaget vederlagsfrit af foreningens egne medlemmer.

Lovændringer

Der var fremlagt et forslag til lovændringer. Herefter består landsledelsen af en repræsentant fra hver lokalafdeling.

Formand og kasserer vælges af landsmødet.

Landsledelsen konstituerer sig selv.

Som formand valgtes enstemmigt Oskar Verner, kassereren genvalgtes. Til næstformand valgtes Alfred Bertelsen, Århus og Richard Andersen, Odense.

Hilsener fra Norge

Fra Norge fortalte Helge Strand om Krigsinvalidforbundets arbejde. På programmet var rejsningen af et plejehjem.

Holger Thorsrud takkede for indbydelsen til jubilæet. Han tilsagde praktisk støtte til danskere, der kommer på besøg i Oslo.

Som gave overrakte Helge Strand et gavekort på 1 uge på Bærea for 2 samt Krigsinvalidforbundets stander.

Mødet sluttede ved 14.30-tiden.

25 ÅRS JUBILÆET har mødt stor velvilje bl.a. fra Københavns kommune, Rundskuedagen og en række firmaer.

Sponsorernes bidrag andrager således 35.000 kr.

Johannes Fosmark

TAK

Landsforeningen S sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen Københavns-afdelingen - sender alle vore medlemmer i København som i Provins vor hjerteligste tak og hilsen for blomster, gaver, telegrammer, vi modtog fra jer alle ud over det ganske land.

-Allerhelst ville vi skrive til jer alle - men vi »orke« det ikke. Vi lover, nu da »hverdagen« atter har meldt sig, igen at tage fat, hvor vi slap.

»Sammenslutningen« er vores forening - vi er til for at hjælpe jer alle...

Hilsen og kammeratlige hilsner til jer alle fra »Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen«s Københavns-afdeling.

Rs. Bonde-Larsen,
fm. for København

Sæby
Fiske-Industri A/S

S Æ B Y

Beckers

Maling og lakker
til professionelt malearbejde!

A/S Wilh. Becker
Hvidsværmervej 139, 2610 Rødovre Telefon (01) 94 72 55

Scandmeat

EXPORT AF KØDPRODUKTER

Scandinavian Meat Company a-s

Rosengade 1, — 4200 Slagelse

Telf. (03) 52 72 72 — Telex 45388 Swedex

Akademisk
Studenter
Kursus

Statsanerkendt-
selvejende institution
med eksamensret.

Student på 2 år.

Dag- og aftenhold.

Nysproglig- og matema-
tisk-fysisk linie,
samfundslinie,
sproglig og matematisk.

Undervisningen er
gratis — incl. boglån

Program fås ved
henvendelse på kontoret
Titangade 9 B, II eller
tlf. **Æ Gir 1826.**

Kontortid kl. 10-14.

Fange- og modstandsforeningernes forslag af 20/9 1974 til ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre

Til Regering, Socialministeren og Folketingets Socialudvalg

En række af de foreninger og organisationer, der er opstået af den danske modstandsbevægelse, har set det som en af sine første opgaver at sikre modstandskampens ofre fortsat hjælp og støtte.

Disse foreninger og organisationer spænder over alle modstandskampens forskellige illegale aktiviteter og omfatter de mange, der blev fanger i nazistiske fængsler og koncentrationslejre.

Under vort arbejde for at hjælpe de hårdst ramte af vore kammerater har vi desværre med stor sorg måttet konstatere, at flere af dem er blevet ramt af sygdomme, de har pådraget sig i modstandskampen, og som dag for dag undergraver de pågældendes helbred.

Mange af vore kammerater er døde alt for tidligt som følge af deres sygdomme, og herved opstår der nye krav til os alle om en øjeblikkelig hjælp til de efterladte og nærmeste pårørende.

Det er derfor faldet helt naturligt for os, at vi inden for vore foreninger og organisationer har drøftet de love, der sikrer erstatninger til besættelsestidens ofre.

I et brev til socialminister Nathalie Lind den 5. februar 1971 fremsatte vi en række ønsker til ændringer af loven om erstatning til besættelsestidens ofre.

Vi har konstateret med tilfredshed, at en række af disse ønsker blev opfyldt ved lovændringer af 20. december 1972.

Vore forhandlere har sidst over for folketingets sociale udvalg i februar 1973 udtrykt ønske om yderligere forbedringer, hvilke for en del af vore ønskers vedkommende blev opfyldt ved lovændringer af 27. marts 1973.

På trods af den meget positive modtagelse og behandling af vore ønsker finder vi det desværre meget påkrævet at pege på og genoptage de for os helt nødvendige yderligere forbedringer af de nuværende love.

Vi skal derfor på nedenstående forningers og organisationers vegne så kraftigt, det er os muligt, henstille, at de ønsker, som står tilbage, tages op til en ny behandling.

*Frihedskampens Veteraner
Den Danske Brigadeforening
De Allieredes Danske Våbenfæller
»Den 16.«
Udvalget af tidligere Fanger og
Modstandsfolk
Modstandsbevægelsens Veteranklub
Frit Danmark
Amalienborgklubben
Studenternes Efterretningstjeneste
Holger Danske
BOPA
Sammenslutningen af danske Fanger
fra Frihedskampen 1940-45
Landsforeningen Erhvervshæmmede
fra Frihedskampen
Landsforeningen »Gestapofangerne«
Dachau-klubben
Neuengamme-foreningen
Horserød
Sachsenhausen-foreningen
Theresienstadt-foreningen
Buchenwald-klubben
Hannover-Stöcken-gruppen
Stutthof-foreningen*

For ovennævnte foreninger:

.....
Oscar Verner

formand for

Sammenslutningen af danske Fanger
fra Frihedskampen 1940-45

.....
Svenn Seehusen

formand for

Frihedskampens Veteraner

Enkerne

Når vi ønsker, at enkerens rente forhøjes til 75 % af mandens beregningsgrundlag, er vor argumentation følgende:

For de enker, der var gift med afdøde under modstandskampen/fængslingen/deportationen, var det allerede fra første færd en ganske alvorlig belastning, der sled meget alvorligt både psykisk og fysisk, hvilket har medført, at de hurtigere end ellers er blevet nødt til at opgive ar-

bejde uden for hjemmet.

De enker, der først blev gift med afdøde efter besættelsestidens ophør, har også reelt udført en hjemmesygeplejerskes gerning gennem årene i ægteskabet. De har giftet sig med mænd, der allerede ved ægteskabets indgåelse var mere eller mindre nedbrudte psykisk og fysisk af deres deltagelse i modstandskampen/fængsling/deportation, og de har fra den første dag af ægteskabet måttet påtage sig byrder liggende langt udover det, der normalt påhviler et menneske i et samliv med en anden.

Begge grupper af enker har i de mange år aflastet samfundet ganske væsentligt ved deres arbejde/pligter i samlivet med ofrene fra besættelsestiden. De har været nødt til at påtage sig dobbelte byrder og er tidligere end normalt slidt op, således at de har mere end svært ved at påtage sig arbejde uden for hjemmet.

Man bør endvidere være opmærksom på, at alle invaliderede i forsikringsmæssig henseende er at betragte som »dårlige liv«, hvorfor de ikke har mulighed for at sikre deres efterladte ad forsikringsmæssig vej.

Af disse årsager bør de efterladte enker modtage en rente svarende til 75 % af afdødes beregningsgrundlag.

På nordisk plan har landene gennem mange år tilstræbt en så ensartet lovgivning som vel muligt - dette især på de sociale områder. Det er derfor også rimeligt at se på den norske lovgivning, der netop har tilgodeset enkerne og yder disse 75 % af afdødes beregningsgrundlag. Der er ingen tvivl om, at den norske lovgivning hviler på et sagligt, et nøgternt grundlag, som man er nået frem til gennem alvorlige overvejelser og efter indhøstede erfaringer.

Ministeren og Folketingets medlemmer bør derfor også kunne forstå det rimelige i vort ønske - forstå at det er de tilbageværende modstandsfolks/fængslede/deporterendes ønsker, at deres en-

Pas på de ældre i trafikken!
K.N

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

Skandinavisk Motor Co. A/S
Banemarksvej 12-16
Gløstrup

T A N D . T E K N I K

K. BRODERSEN

Eksam. tandtekniker

Træffes kl. 10—17.

Lørdag og anden tid efter aftale

Ølsemaglevej 5 4600 Køge

Tlf. 65 42 16

stats. aut. ejendomsmægler

K.Dahl Jensen

GLADSAXEVEJ 101

Søborg

BRANDE BETONVAREFABRIK
v/ muremester W. Rahn Jensen

Dørslundvej - 7330 Brande

Tlf. (07) 18 01 53

ker sikres på en god og reel måde efter mandens død.

Renter og beregningsgrundlag

Renterne, der p.t. udbetales med 80 %, ønskes sat op til 100 % af beregningsgrundlaget (årslønnen). Når vi ønsker beregningsgrundlaget udbetalt med 100 %, tillader vi os bl.a. at henvise til, at meningen med loven var, at de invaliderede ikke skulle være ringere stillet efter invaliditetens indtræden, end de ville have været i normal beskæftigelse. Endvidere ønsker

vi, at intet beregningsgrundlag sættes lavere end 7.000 kr.

Hædersgaver

Vi ønsker meget gerne at fremhæve, at udviklingen har medført, at den lovmæssige hædersgave ikke længere har samme effektive værdi som ved fastsættelsen af den i 1970. Det er endvidere vor mening, at den fulde/forhøjede hædersgave af rimelighedsmæssige årsager bør bibeholdes også efter indtrædelsen af det 67. år.

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN

Formand: Oskar Verner. Murergade 10, 2200 København N, tlf. (01) 35 50 12

Sekretær: Rasmus Bonde Larsen. Marievej 7, 2740 Skovlunde, tlf. (01) 94 99 04

Kasserer: Banke Jung-Jensen, Skalbjergervej 32, 5000 Odense
Peter Nielsen, Haraldsgade 3, 5000 Odense

Social oplysning: Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29, 2200 København N, tlf. 39 77 27

Formand i Ålborg: Arnold Mathiasen, Cort Adelers Gade 19, 9000 Ålborg.

Formand i Esbjerg: Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg. Tlf. (05) 12 87 83

Formand i Odense: Evald Lægteskov, Åsumvej 128, 2., 5240 Vollsmose. Tlf. (09) 14 34 15

Landsforeningen Gestapofangerne

Oktoberstævne

Repræsentantskabsmøde og kammeratskabsstævne den 18.-20. oktober

Mødestedet

er »Kørelærercentret« i Ellested pr. Ørbæk. Det ligger i det pragtfulde Midt-Fyn, og omgivelserne er så smukke og afslappende, at vi er overbevist om, at det vil have en positiv indvirkning på mødets og stævnets forløb. Det er let at

komme til centret. Deltagere, der ikke er bilejere, kan fra Nyborg (og Bøjden) benytte Statsbanernes rutebil, der kører ruten: Nyborg-Ringe-Kværndrup-Fåborg-Bøjden. Der er stoppested i Ellested, der ligger mellem Ørbæk og Gislev.

Undertegnede ønsker at deltage og ankommer
den 18. oktober ..... (sæt kryds ved det ønskede)
den 19. oktober .....

Undertegnede ønsker kun at deltage i festmiddagen .....

Deltagere: .....

.....
(skriv navn og adresse)

Tilmeldingsgebyr er i alle tre tilfælde 50,- kr. pr. deltager. Bedes sendt samtidig med anmeldelsen til fru Solveig Skjøtt, Ibstrupvej 25, 2820 Gentofte.

LANDSFORENINGEN ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

LANDSLEDEREN:

Formand: Oskar Verner Murergade 10, 2200 København N, tlf. (01) 35 50 12

Næstformand: Kai Wadsbach Petersen, Guldbergs Have 29, 2200 København N, tlf. (01) 39 77 27

Sekretær: Arne Hedegaard Rasmussen, Bredegrund 15, 2300 København S, tlf. (01) 58 99 54

Kasserer: Anna Strunge, Musvågevej 20, 8210 Århus V, tlf. (06) 16 98 12

Bestyrelsesmedlemmer: Alfred Bertelsen, Halvor Thomassen, Kaj Henning Kejlstrup, Alf Møller, Tonny Hansen, Alfred Lunde, de

Socialt udvalg: Alfred Senn, Rylemosen 11, 2600 Glostrup, tlf. (01) 45 02 60

KØBENHAVNS AFDELING:

Formand: Rasmus Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde, tlf. (01) 94 99 04.

ÅRHUS AFDELING:

Formand: Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N, tlf. (06) 16 63 18

ÅLBORG AFDELING:

Formand: Kaj Henning Kejlstrup, Skelagervej 127, Hasseris, Ålborg, tlf. (08) 18 39 28

ESBJERG AFDELING:

Formand: Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg, tlf. (05) 12 87 83

ODENSE AFDELING:

Formand: Alf Møller, Fauruskov, 5501 Gelsted.

HILLERØD AFDELING:

Formand: Ove Laursen, "Dyssekilde", Ganløse, 2760 Måløv. Tlf. (03) 18 30 46

NEUENGAMME-FORENINGEN

Formand: Holger Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup, tlf. (01) 50 33 86

Kasserer: E. Jakob Jensen, Fabianhus, Esrum, 3230 Græsted, tlf. (03) 29 01 49.

Næstformand: Bernth Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, tlf. (01) 87 02 64

Sekretær: Niels Otto Køster, Offenbachs Vej 27, 2450 København SV, tlf. (01) VA 2497 V.

Medlemskontakt og arkiv: Alex Th. Binneball, Elme Alle 43, 2630 Tåstrup, tlf. (01) 99 05 52

**Ekstra
fine
tilbud**

Slagtermester

Gerhardt Haucke

Hos Kirsten's efft.

Hovedgaden 2 - Gilleleje
Tlf. (03) 30 01 14

Sæt kulør på tilværelsen

Vi giver Dem gerne uden forbindende
tilbud på malerarbejde

Ring (05) 22 02 77
og vi kommer og ser på sagerne

**TH. SVENDLUND
& SØNNER**
Spigerborggade 12 - Varde

Pas på de ældre i trafikken!
P.K.G.S.

DAVINDE SAVVÆRK

DAVINDE pr. FRAUGDE
Telf. 09-97 21 93

**Uddannelse
FOR DERES BARN?**

Midt i store VILDMOSE i Vendsyssel, 20 km fra Aalborg, på tidligere forsøgsgård Centralgården, har Aabybro Realskole oprettet kostafdeling med henblik på at give børnene et godt forhold til naturen og til dyr, da der på skolen vil være heste, køer og andre husdyr.

Der vil blive mulighed for at tage REALEKSAMEN, TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN og UDVIDET TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN.

**AABYBRO
KOST-OG
REAL-**

skole

Brochurer tilsendes!

Tlf.: kostafd. (08)265090-skolen241033-9440AABYBRO

EXPRESSO

Danmark . 4180 Sorø

Telefon (03) 63 33 00

ALU-MULIGT-LÆSSEGREJ

- ☆ Læssebroer
- ☆ Vogne
- ☆ Flexrullebaner m. m.

De tunge rygskadende dørklader
vejer over dobbelt så meget.

De lette Alubroer er handy og
låser fast.

Aluvognene er lette og vægtstangs-
rigtige.

NEXØ APOTEK

Hjulfabrikken "HAMI"

Sortevej 17
8381 Mundelstrup
Tlf. (06) 241177.

Rund dag i Horsens

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, kan se tilbage på mange rige år i hjemmet i præstegården, drengelivet på Sorø Akademi, studieårene, den store virksomhed som praktiserende jurist og et hjælpearbejde til gavn for kammerater fra besættelsestiden.

Mandag den 7. oktober runder formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul, advokat Kaj V. Dahl, Horsens, de 80.

Da Kaj Dahl har været formand for fonden siden dens start i 1945, er det også en mærkedag for Kammeraternes Hjælpefond. Som jurist har Kaj Dahl de mange års praktiske, juridiske arbejde at se tilbage på.

For få år siden solgte han sin sagfører-virksomhed, men han har stadig kontorer i Horsens.

Indtil da var hans hverdag travlt optaget af juridiske spørgsmål, men i mange af disse »sager« flettede der sig en masse tråde ind, der havde med rent menneskelige forhold at gøre, vurdering af forhold og personer, hvor det spiller en stor rolle, om manden, der skal se juridisk på sagerne, har et menneskevenligt syn, og det har Kaj Dahl.

Jura eller teologi?

I de mange samtaler, vi gennem årene har haft om hjælpesager og administrative forhold indenfor Kammeraternes Hjælpefond, har Kaj Dahl aldrig berørt spørgsmålet, om han nogen sinde har haft lyst til i stedet for jura at have dyrket teologi, men derimod har han meget ofte fortalt beundrende om sit barndomshjem i præstegården og om broderen Aage, der virkede som præst et langt liv igennem i Sønderjylland og i Horsens og nu bor i Virum.

Faderen havde fået Nicolai Frederik Severin som fornavne, og det kom til at rime godt sammen med hjemmets indstilling. Dahls far var døbt af Grundtvig, og i årene i København var han et trofast medlem af menigheden i Vartov.

Der må økonomiseres

Kaj V. Dahl fik sit hjem i Vendsyssel i en årrække. Børnene skulle læse, og det er dyrt – også for en præst i embede, og forholdene i hjemmet lå derfor på det spartanske plan. Børnene lærte penge-genes værdi.

Det er nok en af grundene til, at Kaj V. Dahl altid holder på, at der skal økonomi-

seres, selv om altsammen naturligvis skal føres igennem på et pænt plan.

Tidligt kom Kaj Dahl på Sorø Akademi og blev herfra klassisk-sproglig student i 1912, og han har gennem årene bevaret en stor kærlighed til sin gamle skole.

Efter en tid som assistent ved Københavns magistrat blev Kaj Dahl cand. jur. i 1929.

Der fulgte nogle år som sagfører og politifuldmægtig, hvorefter han blev sagfører i Horsens. Hans sagfører-virksomhed var meget omfattende og meget tidskrævende.

Muselmand i tysk kz-lejr

I februar 1944 blev Kaj Dahl anholdt af Gestapo og kom til at sidde 16 dage i enecelle i fængslet i Århus. Flere formående mænd arbejdede på at få ham løsladt, men han var »for stærkt belastet«, og vejen gik over Horserød til tysk kz-lejr.

Opholdet tog hårdt på ham, hvilket bl.a. fremgår af, at han gik ned i vægt fra 146 pund til 84 pund, men alligevel måtte han arbejde hårdt, stå til lange appeller i timevis på appelpladsen trods sne og regn.

En tid lagde han jernbanespor i Hamborg med udgangspunkt fra lejren i Spaltingstrasse.

Befrielsen kom ved Bernadotteaktionen, og en ny tid begyndte med mange bevægede begivenheder.

Hjælpearbejdet

det kæreste fritidsarbejde

I det travle virke har Kaj Dahl høstet megen anerkendelse, hvilket bl. a. har givet sig udslag i udnævnelsen til fransk konsul. Han er ridder af Dannebrog, har modtaget Slesvigligaens fortjenstmedalje og er Ridder af den franske sorte Stjerneorden samt Ridder af den franske Æreslegion.

En tid var han medlem af Horsens byråd, indvalgt af »Det konservative Folkeparti«.

Han har været fondens kloge og dygtige formand lige siden, det første formandsvalg fandt sted i 1946.

Johannes Fosmark.

Runde dage

November

Aage Krebs, Kastrup. Direktør for luft-havnsreklamen, fylder 65 den 1. november.

J. P. E. Lundemann, Ørnevej 17, Glostrup, Vestre Fængsels tyske afdeling i 5 mdr fra midten af november 1944 til overførslen til Frøslev 1/3-45. Befrielsen oplevet der. Fylder 60 år 5. november.

Aage Ringsted, boghandler, Amagerbrogade 120, 2300 København S., Neuengamme, Buchenwald, 60 år 11/11.

P. A. Petersen, Vester Sotterup, fylder 65 den 18. november.

Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, 3., 2300 København S., Neuengamme 69031, Bullenhuserdam. 50 år 24/11. Han har gennem nogle år gjort en betydelig indsats for at skabe interesse for landsstævnerne. Hans vittige taler har kastet glans over mange samvær.

December

Hans Marius Jensen, Guldbergshave 22, 3., (502) 2200 København N., Neuengamme 50998, Buchenwald, 80 år 8/12.

Keld Schieck, Brandholmsallé 7 c, 2610 Rødovre, Neuengamme 68394. Dalum. 60 år 17/12.

J. C. Raahauge Jensen, Vestergårdsvej 44, 1., 2600 Glostrup, Neuengamme 69373, 65 år 20/12.

C. M. Gjerlev, fhv. godsinspektør, Batterivej 29, 6400 Sønderborg fylder 90 den 29. december.

25 års jubilæum

Formanden for »Frihedskampens Veteraner«, direktør Svenn Seehusen, har fejret 25 års jubilæum på »Politiken«.

Han var under besættelsen ansat på KU's kontor i København, men måtte flygte til Sverige. Her var han meget virksom for at hjælpe de danske flygtninge.

Han har gennem sit arbejde mange kontakter i indland som i udland.

Det har været en fordel for foreningsarbejdet.

E. GROOT
Vognmand
Vorup - Randers

D. A. S. F.
Skagen

SV. O. NYGAARD
Varde

RONDO RADIO A/S
Stengade 28, Helsingør
Tlf. (03) 21 20 04

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
A. E. - Valby

Sophus E. Johnsen & Co.
Skibsproviantering
Havnegade 2 B . 8000 Aarhus C

THE BORDEN COMPANY A/S
Esbjerg

Sv. Zink Christensen
Bording Station

DANSK HANDELSBLAD
Aabyhøj

VÆRN OM NATUREN
POUL RASMUSSEN

RANDERS BYOMNIBUSSER
Mariagervej 76 - 8900 Randers
Tlf. (06) 421711

Cantralvaskeriet
Dronningensvej 26
5800 Nyborg

**NYKØBINGS
TRÆLASTHANDEL**
4500 Nykøbing S.J.
Tlf. (03) 41 10 01

DANSKE GULDSMEDES A/S
Svendsgade 14
4200 Slagelse
Tlf. (03) 52 02 69

BRUGSEN

Supermarked

Vallekilde - Hørve

(03) 45 60 60 - (03) 45 60 36

Peder Boesing's

Friskole

Ravnsborggade 18

2200 København N.

Tlf. 39 01 24

TEKNITRON A-S

DAMVEJ 6 • 3660 STENLØSE

TLF. 03-171400

Lrs.

***Albert
Christensen***

Vester Voldgade 96

1552 Kbh.V.

TELEFON: (01) 150997

Tag på højskole
UNGE HJEMS HØJSKOLE
Skåde pr. Højbjerg
Tlf. (06) 27 17 77

Lrs. Steffen Møllgaard
Skovvej 4
4291 Ruds Vedby

FRED. J. WEISS
Tandtekniker
Jernbanegade 17
6400 Sønderborg

BONITA
Lyngby og Omegns gulve
Ulrikkenborg Alle 39
2800 Lyngby

SKO
POUL PEDERSEN
Bredgade 8560 Kolind
Tlf. (06) 39 11 00.

STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND
C.J.N.P.

Villy Fabriciusens
Slagterforretning
Hjallesegade 5
5000 Odense

Waidtlöw & Hansen
Kongens Nytorv 21
1050 København K
Tlf. (01) 11 93 01

TÅSTRUP APOTEK

VENG CHRISTENSEN & CO. A/S
Nyager 4 - Glostrup

Landsretssagfører
B.N. Guldbrandsen

NIELSEN & RAUSCHENBERGER
Ingeniørfirma
Lundtoftevej 7 - Lyngby

HANS OUTZEN'S MØBELFABRIK
Tønder

GULDRINGEN
Eksklusive guld- og sølvvarer fra eget værksted
Fr. berggade 34
Tlf. (01) 129790 - BY 7216

DÆKKO PRESENING
KOMPAGNI A/S
Kabbelejevej 32-34 - Bronshøj

BØRGE RØNLEV

Hidtilværende ekspeditionssekretær i Sikringsstyrelsen, Børge Rønlev, er udnævnt til kontorchef.

Af uddannelse er Børge Rønlev cand. oecon. fra Århus Universitet.

Han har gennem årene foretaget den ministerielle behandling af ansøgninger om at komme ind under loven om besættelsestidens ofre.

Forud gik 20 år som social medarbejder ved Vanføreforeningen.

– Vi støtter os jo helst til lægeattester, for det, der skal foretages overfor ansøgerne, er jo en lægelig og social vurdering.

En jord- og betonarbejder kan kun fungere indenfor sit erhverv, hvis han har alle, eller næsten alle kræfter, i behold.

En tjenestemand, der har strengt, legemligt arbejde, vil ofte kunne overføres til en arbejdsplads med færre krav til legemsstyrke.

Er en ansøger helt ude af stand til at arbejde, er han jo 100 % invalid.

Kan han klare halvdelen af arbejdsbyrden på fabrikkerne, er han 50 % invalid - og erstatningerne må jo rette sig derefter.

– Hvor mange hjælpes af loven?

– Tallet ligger omkring 3000.

– Bliver dit arbejde påskønnet?

– Ansøgerne skal ikke takke mig. Mit arbejde er at skaffe ansøgeren den ret, loven giver ham, men af og til får jeg dog et lille brev med pæne ordsom tak for hjælpen - og sådan noget varmer.

– Du deltager ofte i møder i fange- og

modstandsorganisationer.

– Jeg tager det hele med, og ofte får jeg ved møderne al den ros og tak, jeg kan bære.

– Hvor længe vil der rejses nye sager?

– Antagelig mange år endnu. Der kan nævnes en række unge enker, som loven skal hjælpe økonomisk. Der er jo også efterladte, mindreårige børn.

★

BØRGE RØNLEV har gennem årene talt med mange af vore fangekammerater. De har følt, at de trygt kunne gå til ham og tale rent ud af posen.

Han kan nu ikke længere - med sin nye status - overkomme selve arbejdet med de personlige samtaler. Han vil savne denne side af sagen, men hans ånd vil nok svæve over vandene til gavn og glæde for de skadelidte.

F-k.

★

Ryvangen trues af »Go-cart«-bane?

Varmhjertet initiativ for at værne Danmarks Mindelund

Der har gået hårdnakkede og vedvarende rygter i Ryparken om, at der er planer om at anlægge en »Go-cart«- og knallertbane i umiddelbar nærhed af Ryvangen.

Gunner Mortensen, Ryparken 74, København Ø. har i den anledning skrevet en smuk og varm hjertet artikel i Ryvangsbladet.

Han oplyser her bl.a., at overborgmester Urban Hansen har besigtiget terrænet, og bagefter betonedede han, at der ville blive taget alle mulige etiske hensyn i forbindelse med henrettelsespladsen og Mindelunden.

Han oplyser endvidere, at overborgmesteren i et brev af 30. okt. 1973 har lovet at skabe en permanent forbindelse mellem Mindelunden og henrettelsespladsen, så det bliver et samlet hele.

I initiativet har også deltaget Rudolf Larsen, Præstelængen 7, 2400 NV.

★

ARBEJDET MED at indrette »Go-cart«- og knallertbane kan være et fortjenstfuldt arbejde. De unge i storbyerne trænger til sådan noget, men man må blot finde et andet sted.

F-k

Til Israel

Frihedskampens Veteraner arrangerer i tiden 29. okt. - 5. nov. en studie- og turexpedition til Israel.

Prisen pr. person vil være 1840 kr., hvortil kommer forskellige tillæg. Rejserne plejer at være absolut gode.

Tilmelding til Rejse Centret (01) 14 91 11.

Josef Fuks

Den tidligere Sachsenhausen-fange, Josef Fuks, Randers, døde få dage før sin 60 års fødselsdag den 20. august.

Josef Fuks blev arresteret den 7. december 1943. Han sad først i Århus arrest, men blev lige før juleaften - den 18. december - ført til Sachsenhausen ved Berlin. Den 20. marts 1945 førtes han til Neuengamme. Den 12. april 45 kom han til Sverige. Han kom hjem til Danmark den 7. maj, men da det stod sløjt til med helbredet, kom han bagefter i en sygetransport til Sverige.

Josef Fuks var en venlig og omgængelig mand, der altid deltog i fangeforeningens sammenkomster.

★

Skrædermester *Marinus Hansen*, Randers, er død i en alder af 71 år. Han kom til Sachsenhausen den 21./12. 43. Han kom hjem over Neuengamme.

Revisor *Rudolf Bentzen*, Randers, er død i en alder af 63 år. Han kom til Sachsenhausen den 21/12 43. Han kom hjem over Neuengamme.

Det er ganske ejendommeligt, at tre fangekammerater fra Randers er døde i denne sommer. De kom til deportationslejren samtidig. Deres alder varierede noget, men det knæk, de fik, kørte dem alle tre ned på omtrent samme tid.

30-års dagen for 19. sept. markeret

Frihedskampens Veteraner og Amalienborgklubben markerede 30 års dagen for 19. september ved en fælles bustur for medlemmerne med damer til Sydsjælland, hvor det underjordiske politi var særdeles aktivt.

Turen startede søndag 22. sept. kl. 8 fra Israels Plads.

DALUM LANDBRUGS- OG MEJERISKOLE

5260 HJALLESE
TLF. (09) 132130

Hilsen J. Schou
NIBE INSTALLATIONSFORRETNING

Tobak
Vin
Spiritus
BP benzin - olie og gas

Friskbrændt og
Friskmalet
Købmandskaffe

Kolonial og Isenkram

KRISTIAN KRABBE

Uglev - 7790 Hvidbjerg Tlf. (07) 87 50 92

HØRSHOLM MURERSERVICE

VI GØR DERES PROBLEMER
TIL VORE

Nybygninger
Ombygninger - Reparationer
Fliser - Pejse

v/ Svend Strangø
Træffes bedst efter kl. 18
Tlf. (01) 86 16 58

VÆRN OM NATUREN

L . E . T .

Rådhusgade 2 . 8700 Horsens

H. H. MOLTKE
Thurebyholm
Tureby

A.C. Lauritzen & Anders Næsby
Ålborg

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2

Hørsholm

JENS ANDERSEN A/S

JYLLANDSGADE 27
7000 FREDERICIA
TLF. (05) 92 32 22

P. CHRISTENSEN Entreprenør, aut. kloakmester

●
Tilbud uden forbindende
Nordgaardsvej 5 – Svogerslev
pr. 4000 Roskilde
Tlf. (03) 38 30 39

K. FRIIS & E. MOLTKE-NIELSEN

Aarhus

P. LAURITSEN A/S

AARS VAREHUS

Gårdejer C. Olesen
Skovgård 9310 Vodskov.

S. B. V. VAREHUSET A/S
Ryesgade 18 – Aarhus

Revisor E. Willads Hansen

Gersonsvej 73
2900 Hellerup

NORDISK VENTILATOR CO. A/S
Næstved

Udlandsdanskere som blev skadet i krigen kan nu få erstatning

Af Niels A. Eigenbroth

De danskere, som frivilligt meldte sig til tjeneste hos de allierede i krigen mod nazisme og fascisme 1939-45, og som tog varigt skade, får nu mulighed for gennem Frihedsfonden at opnå erstatning fra den danske sociale forsyning.

Baggrunden for det nye initiativ fra Frihedsfonden var en henvendelse fra en kvindelig slægtning til en af de danske frivillige. Hun havde fået underretning om, at han - 76 år og australsk statsborger - levede under kummerlige vilkår.

I KZ-lejr på Java

Ved krigsudbruddet boede han på Java og meldte sig til de hollandske styrker. For hans vedkommende sluttede kampen med fangenskab og anbringelse i en japansk koncentrationslejr i to år. Efter krigen bosatte han sig i Australien, hvor han fik statsborgerskab.

Efter erstatningsloven var han berettiget til dansk understøttelse, forudsat at han var dansk statsborger. Frihedsfonden udvirkede, at den gamle soldat kom hjem til Danmark, og skønt det normalt varer et par år at opnå indfødsret, lykkedes det Frihedsfonden at få dispensation fra loven, så han straks blev pensionsberettiget herhjemme og nu har fået sit statsborgerskab i orden.

Frihedsfonden hjælper

Den heldigt gennemførte sag har bevirket, at Frihedsfonden nu i højere grad end tidligere interesserer sig også for denne kategori af klienter. Man har inden for det sidste halve år hjulpet danske frivillige hjem fra England, Belgien, Tenerife og det spanske fastland til lægeundersøgelse og hjælp til ansøgning om dansk pensionering.

Antallet af danske frivillige i de allierede styrker er anslået til op imod 1000, men det vides ikke, hvor mange der endnu er i live. For fuldstændighedens skyld skal anføres, at der desuden var ca. 200 krigsdeltagere af dansk afstamning, men med fremmed statsborgerskab ved krigens udbrud. Der var 71 danske faldne.

Vanskeligt opklaringsvirke

Frihedsfondens aktivitet er i dag større end nogen sinde siden krigens afslutning. Der anmeldes i gennemsnit en ny sag om dagen. Det største, aktuelle problem er at få belyst ansøgernes modstandsarbejde, idet erstatningsloven forudsætter en forsvarlig attesting af, at den pågældende i mindst et år har været aktiv i særligt belastende modstandsarbejde.

Hyldet af den danske modstandsbevægelse

- Ingen anden udlænding har betydet så meget for den danske modstandsbevægelse, sagde lederen af frihedsmuseet i København den 29. august, da der på museets mur blev afsløret en mindeplade med et relief af den britiske officer Ralph Hollingworth.

Afsløringen blev foretaget af hans ældste datter Ann Hollingworth og overværet af hans enke og andre medlemmer af familien. Gamle modstandsfolk har overdraget museet denne mindeplade, som er fremstillet af billedhuggeren Knud Nellemose.

Ralph Hollingworth, som døde i 1972 i en alder af 61 år, var under den anden verdenskrig chef for den danske Sektion af det britiske SOE (Special Operations Executive), som havde til formål at organisere utraditionel krigsførelse bag fjendens linier i de lande, som Hitler-Tyskland havde besat, Hollingworths sektion rekrutterede unge danske til uddannelse som faldskærmsagenter.

Fhv. minister Per Federspiel sagde, at Hollingworth gjorde en betydelig indsats for, at Danmark ved krigens ophør kunne indtage sin plads blandt de allerede i forenede nationer.

Han sagde, at den 29. august blev valgt til afsløringen af mindepladen, fordi denne dag i 1943 blev en mærkedag i Danmarks historie. Det var den dag, da den danske modstandsbevægelse fik sit gennembrud.

Mange af de ansvarlige ledere af modstandsarbejdet i landets forskellige distrikter er døde eller flyttet til andre egne af landet. Derfor bliver mange anbefalingskrivelser udarbejdet på et eefter en juridisk bedømmelse svagt grundlag. Det bevirker, at erstatningsrådet i mange tilfælde ønsker, at Frihedsfonden også belyser, at attestorerne er habile til at anbefale en sag, det kræver et særdeles udbygget opklaringsystem, som hviler på medlemmerne af Frihedsfondens styrelse, der er sammensat af 40 modstandsfolk fra alle egne af landet.

Fakler var torsdag aften tændt foran Frihedsmuseet, og en kvindelig mariner blæste på trompet »The Last Post«.

★

Må vi endvidere gøre opmærksom på, at indsamlingsen ikke er sluttet. Fonden er stadig åben for bidrag, som fortsat kan sendes til R. Henriques Jr., Højbro Plads 9, 1200 København K, eller indsættes på girokonto, nr. 20183.

TAK

TAK - til alle fangeforeninger ud over det ganske land for gaver, hilsner og blomster, som I sendte vor »Sammenslutning« på vor jubilæumsdag den 30. august 1974.

- Det blev en stor dag....

Rs. Bonde-Larsen,
fm. for »Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen« Københavns-afdeling.

Frihedsmuseet

Foredragsaftener

I forbindelse med foreningen »Frihedsmuseets Venner« afholdes følgende foredrag mandage kl. 20.00:

7/10 Mogens Hjorth: Spionage.
24/10 Kjeld Feilberg: Horserød, Dreibergeren, Frøslev.

4/11 J. P. Jakobsen: »Laksene« på Bornholm.

18/11 Per Federspiel: Churchill.